

Kommunrevisionen
Upplands-Bro

Till:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Socialnämnden

2014-04-02

Revisionsrapport: Kommunens kris- och säkerhetsarbete

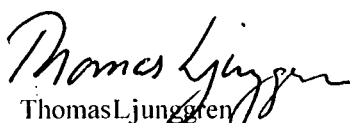
På uppdrag av Upplands-Bro kommuns förtroendevalda revisorer har KPMG genomfört en granskning av kommunens kris- och säkerhetsarbete.

Slutsatsen av vår granskning sammanfattas i följande rekommendationer:

- Arbetet med att ta fram lokala handlingsplaner för att möta de risker som finns för respektive verksamhet, bör fortsätta i enlighet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Kommunstyrelsen bör fastsätta rutiner för återrapportering av kommunens beredskap, i form av planer, tekniska funktioner och hur personalen övar sin förmåga att hantera kriser.
- I ägardirektiven för bolagen bör det tydligare framgå hur risk- och krishanteringsarbetet ska kanaliseras till kommunstyrelsen.
- Rutiner behöver utvecklas som tydliggör ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare och säkerställer kunskapen om byggnadernas tekniska brandskydd.
- En samlad beskrivning av kommunens krishantering, krisberedskap och räddningstjänst med kontaktuppgifter etc. bör framgå av kommunens hemsida.

Revisionen beslutade på sammanträdet 2014-04-02 att översända rapporten till Kommunstyrelsen för yttrande senast den 31 maj 2014 och för kännedom till Kommunfullmäktiges presidium, Utbildningsnämnden, Bygg- och miljönämnden, Kultur- och fritidsnämnden och Socialnämnden.

För Upplands-Bro kommuns revisorer

Thomas Ljunggren
ordförande

Thord Rahm
vice ordförande

Upplands-Bro kommun

Kris- och säkerhetsarbete

Revisionsrapport

KPMG AB
2014-03-27
Antal sidor: 10

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	3
3.	Granskningens mål och syfte	3
4.	Avgränsning	4
5.	Metod	4
6.	Krishanteringssystemet	4
7.	Kommunens krishantering	5
7.1	Risk- och sårbarhetsanalys och planering	5
7.2	Organisation	7
7.2.1	Kommunstyrelsens uppsikt över kris- och säkerhetsarbetet	7
7.3	Samverkan och samordning	8
7.4	Utbildning och övning	8
7.5	Information om beredskapsförberedelser och utvärdering	9
8.	Olycksskydd	9
8.1	Gränsdragning för systematiskt brandskyddsarbete	9
8.2	Tillsyn	9

1. Sammanfattning

Vi har av revisorerna i Upplands-Bro kommun fått i uppdrag att granska kommunens kris- och säkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen 2013.

Målsättningen med kommunens krishanteringsarbete är att all verksamhet som inte tål avbrott ska kunna upprätthållas i tillräcklig omfattning för att skador på människor, egendom och miljö inte ska uppstå, oavsett vilken störning som inträffat. Kommuninvånare och andra som vistas i kommunen ska också få en snabb information om en händelse skulle inträffa.

Kommunen arbetade under 2011 fram en ny risk- och sårbarhetsanalys (RSA) tillsammans med förvaltningar och representanter från kommunens bolag, polis och räddningstjänst. En plan för att hantera extraordinära händelser fastställdes av kommunfullmäktige under 2012.

Av kommunens RSA framgår att nästa steg i arbetet är att ta fram lokala handlingsplaner som ska finnas på samtliga arbetsplatser för att möta de risker som finns för respektive verksamhet. Vidare framgår att kommunens säkerhetssamordnare ska arbeta vidare med extraordinära händelser orsakade av vädret av typen översvämning, kraftigt snöfall etc.

I Upplands-Bro kommun organiseras krisledningen i en krisledningsnämnd och krisledningsgrupp. Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd och krisledningsgruppen består av tjänstemän med ansvar för den operativa ledningen. Kommunen har en säkerhetssamordnare som planerar krisberedskapen. För att skapa ordning och stötta personalen i en eventuell krissituation har kommunen upprättat en krisledningsplan.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att risk- och säkerhetsfrågor inte utgör någon återkommande punkt på kommunstyrelsens sammanträden. Därmed är det oklart hur kommunens beredskap, i form av planer, tekniska funktioner och hur personalen övar sin förmåga att hantera kriser, återrapporteras till kommunstyrelsen. Under 2012 och 2013 har kommunstyrelsen vid två tillfällen fått information om Brandkåren Attundas verksamhet. I nuvarande ägardirektiv finns inget specifikt krav om att bolagen årligen ska redogöra för sitt risk- och krishanteringsarbete.

Upplands-Bro kommun har ingen formaliserad samverkan i ett lokalt *krishanteringsråd*. Av våra intervjuer framgår dock att kommunen har samverkan med bl.a. länsstyrelsen, landstinget, Attunda-kommunerna, polismyndigheten och Brandkåren Attunda.

Kommunen har inte upprättat någon långsiktig plan för utbildnings- och övningsverksamheten. Av våra intervjuer framgår att kommunen genomfört ett fåtal övningar 2011-2013 bl.a. strömavbrott, dricksvatten och översvänningsrisk.

Brandkåren Attunda ansvarar för räddningstjänsten i kommunen. Kommunalförbundets uppdrag är främst att ansvara för Lagen om skydd mot olyckor enligt förbundsordningen, informera om systematiskt brandskyddsarbete samt stödja kommunerna i deras kris- och säkerhetsarbete. Brandkåren Attunda genomför tillsyn i kommunens fastighetsbestånd, förskolor, äldreboenden m.m. I denna rapport redovisas ett urval tillsynsprotokoll som vi tagit del av och som ger en uppfattning om de brister som kan noteras vid tillsynen. Sammanfattningsvis visar tillsynen i urvalet att ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare behöver tydliggöras och

kunskapen om byggnadernas tekniska brandskydd behöver öka. Genomförda egenkontroller behöver också dokumenteras i högre grad.

Slutsatsen av vår granskning kan sammanfattas i följande rekommendationer:

- Arbetet med att ta fram lokala handlingsplaner för att möta de risker som finns för respektive verksamhet, bör fortsätta i enlighet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Kommunstyrelsen bör fastsätta rutiner för åiterrapportering av kommunens beredskap, i form av planer, tekniska funktioner och hur personalen övar sin förmåga att hantera kriser.
- I ägardirektiven för bolagen bör det tydligare framgå hur risk- och krishanteringsarbetet ska kanaliseras till kommunstyrelsen.
- Rutiner behöver utvecklas som tydliggör ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare och säkerställer kunskapen om byggnadernas tekniska brandskydd.
- En samlad beskrivning av kommunens krishantering, krisberedskap och räddningstjänst med kontaktuppgifter etc. bör framgå av kommunens hemsida.

2. Bakgrund

Vi har av revisorerna i Upplands-Bro kommun fått i uppdrag att granska kommunens kris- och säkerhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen 2013.

Granskningen utgår från de krav som ställs i lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser (SFS 2006:544) i fredstid och höjd beredskap. I lagen ges kommun och landsting i uppdrag att inrätta en särskild krisorganisation och fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras.

Med extraordinär händelse avses en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

Kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar för kommunens kris- och säkerhetsarbete. Enligt lagen ska kommuner (och landsting) bl.a.

- Analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive landstinget och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen skall för varje ny mandatperiod fastställas en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras.
- I kommuner och landsting ska det finnas en krisledningsnämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid.
- Kommuner ska inom sitt geografiska område verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet, att de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och att informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.
- Kommuner och landsting ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de skall kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.
- Kommuner och landsting ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget.

3. Granskningens mål och syfte

Uppdraget är att ge revisorerna underlag för att bedöma hur kommunen organiserat sitt kris- och säkerhetsarbete för att skydda sig mot händelser som kan ha stor påverkan på kommunen och dess invånare. Kommunens arbete bedöms främst utifrån ledning och samverkan i t.ex. planering, utbildning och övning samt uppföljning.

Uppdraget innebär en granskning av två huvudsäkerhetsområden:

- Krishantering
- Skydd mot olyckor

Revisorerna vill få följande områden belysta:

- Hur kommunen organiserat sin krisledning dvs. krisledningsnämnd (politisk beslutsnivå) och krisledningsgrupp (operativ krisledning).
- Risk- och sårbarhetsanalyser.
- Beredskap, reservplaner och reservsystem (brand, längre elavbrott, dricksvatten etc.) inom kommunen och för boende på särskilda boenden, förskolor, skolor.
- Länsstyrelsens uppföljning av den kommunala krisberedskapen i kommunen.
- Samarbetet med andra aktörer/kommuner när det gäller utbildning och övningar?
- Kommunens eventuella policy för systematiskt brandskyddsarbete i kommunens verksamheter.
- Hur ansvarsförhållandet gällande brandskyddet (inklusive gränsdragningslista) mellan fastighetsägare, nyttjanderättshavare (hyresgäster) och eventuella entreprenörer, klargörs i kommunens hyresavtal.
- Brandförsvarets register för regelbunden tillsyn avseende Upplands-Bro kommun som fastighetsägare eller kommunal verksamhet. Objekt som har besökts under 2012 inklusive tillsynsprotokoll.
- Kommunstyrelsens uppsikt över kris- och säkerhetsarbetet.

4. Avgränsning

Granskningen avser verksamheten, vilket innebär att granskningen relateras till de måldokument m.m. och arbetsformer som valts för kris- och säkerhetsarbetet.

5. Metod

Ett fungerande kris- och säkerhetsarbete kräver delaktighet och samarbete. Vi har därför studerat kris- och säkerhetsarbetets olika aktörer, åtgärder och eventuella problem som rör samarbetet mellan dessa. Metodiken bygger främst på dokumentstudier och intervjuer/kontakter med bl.a. ansvarig tjänsteman för kommunens kris- och säkerhetssamordning samt produktionsledare inom räddningstjänsten Brandkåren Attunda.

Rapporten är faktakontrollerad av kommunens säkerhetssamordnare.

6. Krishanteringssystemet

Det svenska krishanteringssystemet bygger bl.a. på följande principer:

- *Ansvarsprincipen* – den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska också ansvara för den i krissituationer.

- *Likhetsprincipen* – verksamheten ska så långt som möjligt vara organiserad på samma sätt under krissituationer som under normala förhållanden.
- *Närhetsprincipen* – kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället. Regeringen har områdesansvaret på central nivå, Länsstyrelsen på regional nivå och kommunerna har det lokala ansvaret.

Länsstyrelsen ska under en kris bl.a. stödja alla samverkande myndigheter, organisationer och samhällsviktiga företag. Länsstyrelsen har också tillsynsansvar gentemot länets kommuner inom vissa områden, bl.a. enligt LSO (Lagen om skydd mot olyckor 2003:778) och uppföljningsansvar av kommunernas åtgärder enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

I Sverige har alla aktörer på lokal-, regional- eller nationell nivå ett geografiskt områdesansvar. Myndigheter och organisationer inom ett visst verksamhetsområde har ansvar inom sitt område vid en kris. Polisen, landstinget, kommunala räddningstjänsten är exempel på sektorsansvariga myndigheter.

Länsstyrelsen i Stockholms län ger i sin risk- och sårbarhetsanalys exempel på verksamheter i länet som bedöms vara samhällsviktiga. Förutom offentlig förvaltning ingår hälso- och sjukvård, omsorg, räddningstjänst, polis, VA-verksamhet, värme till prioriterade fastigheter samt renhållning m.fl. verksamheter.

7. Kommunens krishantering

Målsättningen med kommunens krishanteringsarbete är att all verksamhet som inte tål avbrott ska kunna upprätthållas i tillräcklig omfattning för att skador på människor, egendom och miljö inte ska uppstå, oavsett vilken störning som inträffat. Kommuninvånare och andra som vistas i kommunen ska också få en snabb information om en händelse skulle inträffa.

Kommunens krisledning ska vara i funktion inom två timmar och vara i funktion så länge det behövs eller tills ordinarie verksamhet kan ta över ledningsansvaret. En första information till allmänheten ska kunna ges inom en timme från att krisledningen har trätt i funktion. Under vattenläckan i slutet av mars 2013 utgjorde t.ex. sociala medier en viktig kommunikations- och kriskanal för kommunen.

7.1 Risk- och sårbarhetsanalys och planering

Kommunen ska enligt lagen analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen skall för varje ny mandatperiod fastställas en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras.

Risk- och sårbarhetsanalys

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att kartlägga kunskap om vad som kan hända i kommunen, vilken förmåga aktörer har att hantera olika händelser och vilka konsekvenser olika händelser kan få. Den årliga risk- och sårbarhetsanalysen är en del av en pågående process för att bygga upp en god krishanteringsförmåga i kommunen och stärka beredskapen.

Länsstyrelsen gjorde i september 2011 en uppföljning av den kommunala krisberedskapen i Upplands-Bro kommun. Av protokollet framgår att Länsstyrelsen bedömde att kommunen sammantaget utfört ett godtagbart krisberedskapsarbete. Kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) var dock vid uppföljningstillfället drygt sju år gammal och det saknades en plan för hantering av extraordinära händelser i kommunen. Kommunen hade enligt protokollet inte arbetat aktivt med risk- och sårbarhetsanalyser sedan 2006 och därmed gått miste om viktig kunskapsuppbyggnad.

Under hösten 2011 arbetade kommunen fram en ny risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som redovisades i kommunfullmäktige i november 2011. Arbetet med att ta fram risk- och sårbarhetsanalysen bedrevs tillsammans med berörd personal inom samtliga förvaltningar, representanter från kommunens bolag, polis och räddningstjänst.

Risk- och sårbarhetsanalysen 2011 omfattar fem utvalda scenarier; dricksvattenförorening, elavbrott vintertid, skolbrand, matförgiftning i centralkök och skolskjutning. Varje scenario har en konsekvensbeskrivning kring bl.a. kommunikation, organisation och tid. Att snabbt få ut information till allmänhet är av största vikt. Om många blir sjuka eller drabbade kan även många som är anställda i kommunens verksamheter drabbas, vilket kan innebära konsekvenser för kvaliteten i kommunens verksamheter. Organisationen måste också kunna fungera över en längre tid med minskad bemanning.

Av kommunens RSA framgår att nästa steg i arbetet är att ta fram lokala handlingsplaner som ska finnas på samtliga arbetsplatser för att möta de risker som finns för respektive verksamhet. Vidare framgår att kommunens säkerhetssamordnare ska arbeta vidare med extraordinära händelser orsakade av vädret av typen översvämning, kraftigt snöfall etc.

Norrvatten är ett kommunalförbund med 14 medlemskommuner och distribuerar dricksvatten till bl.a. Upplands-Bro kommun. De kommuner som är anslutna till Norrvatten har som en fördjupad risk- och sårbarhetsanalys tagit fram en informationspolicy om det blir fel i vattenförsörjningen.

Plan för extraordinära händelser

Först i juni 2012 fastställde Upplands-Bro kommunfullmäktige en plan för att kunna hantera extraordinära händelser under innevarande mandatperiod. Den verksamhet som får information om en händelse som är eller kan komma att utvecklas till en extraordinär händelse ska omgående informera kommundirektören, säkerhetssamordnaren eller kanslichefen. Krisledningsgruppen ska larmas av kommundirektören, säkerhetssamordnaren eller tjänsteman i beredskap (TiB). Aktuella telefonnummer ska finnas i TiB-pärmen och i krisledningens IT-stöd (Crisis Commander). Kommunen har en *Tjänsteman i Beredskap* (TiB-funktion) dygnet runt som består av drygt 8 personer.

Även om Crisis Commander skulle haverera går det enligt säkerhetssamordnaren att komma åt information för TiB. Crisis Commander upplevs dock som ett svårhanterligt system.

Stationär reservkraft finns i kommunhuset och vid tre äldreboenden (Hagtorp, Solgården och Kungsgården). Ansvar för reservkraften ligger på Upplands-Brohus AB. Serviceavtal finns. Det finns inga mobila kraftverk inom kommunen.

7.2 Organisation

I kommuner och landsting ska det finnas en krisledningsnämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid. I Upplands-Bro kommun organiseras krisledningen i en krisledningsnämnd och krisledningsgrupp. Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd och krisledningsgruppen består av tjänstemän med ansvar för den operativa ledningen. Vilka som ingår i krisledningsgruppen beror på vilken typ av händelse som har inträffat.

Samtliga personer i krisledningsgruppen är larmansvariga. Med larmansvarig menas att man har uppgiften att ta emot krislarm och tillsammans med kommundirektören eller någon annan ur krisledningsgruppen fatta beslut om hur händelsen ska hanteras.

Fr. o m. nov 2012 har kommunen en ny säkerhetssamordnare som planerar krisberedskapen (kommunen har aldrig haft någon säkerhetschef). Säkerhetssamordnaren arbetar 75 % med dessa uppgifter och har genomgått Stöldskyddsföreningens (SSF: s) säkerhetssamordnarutbildning.

För att skapa ordning och stötta personalen i en eventuell krissituation har kommunen upprättat en krisledningsplan (reviderad dec 2012). Krisplanen ger en översiktlig struktur och beskriver de resurser som kan behövas vid en kris. Krisplanen hanterar de kriser som har stora konsekvenser för Upplands-Bro kommuns verksamhet och följer processen från när ett larm initierats ända fram till avslut och uppföljning av krissituationen. Av intervjuerna framgår att det ska finnas beredskapsplaner på varje enhet, skola etc. inom kommunen.

I kommunstyrelsens internkontrollplan för 2013 bedömdes det vara nödvändigt att utarbeta en handlingsplan och informationsmaterial för hur mindre kriser ska hanteras i kommunen. Av årsredovisningen 2013 framgår att en första version av kriskommunikationsplan har tagits fram där bland annat en processbeskrivning kring detta ingår.

7.2.1 Kommunstyrelsens uppsikt över kris- och säkerhetsarbetet

Kommunstyrelsen har till uppgift att skaffa sig överblick över hela kommunförvaltningen. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet, kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 17 - 18 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i. I nuvarande ägardirektiv finns inget specifikt krav om att bolagen årligen ska redogöra för sitt risk- och krishanteringsarbete.

Kommundirektören är huvudägare av information gällande kris- och säkerhet. Eventuell information till kommunstyrelsen lämnas av kommundirektören i samband med dennes punkt på dagordningen. Utifrån vår granskning kan vi konstatera att risk- och säkerhetsfrågor inte utgör någon återkommande punkt på kommunstyrelsens sammanträden. Därmed är det oklart hur kommunens beredskap, i form av planer, tekniska funktioner och hur personalen övar sin förmåga att hantera kriser, återrapporteras till kommunstyrelsen.

Under 2012 och 2013 har kommunstyrelsen vid två tillfällen (april 2012 och nov 2013) fått information om Brandkåren Attundas verksamhet. Med anledning av radhusbranden i Brunna informerades brandchefen kommunstyrelsen vid sammanträdet i mars 2014.

7.3 Samverkan och samordning

Kommunen ska i sitt arbete samverka med privata och offentliga aktörer (t.ex. andra kommuner, landsting, polis m.fl.) för att stödja gemensam planering så att kommunen snabbt kan koordinera olika insatser med andra aktörer när en händelse väl inträffar. Risk- och sårbarhetsanalyser ger bl.a. underlag för att identifiera behov av tillskott av resurser från t.ex. angränsande kommuner.

Upplands-Bro kommun har ingen formaliserad samverkan i ett lokalt *krishanteringsråd*, med de aktörer som är viktiga parter vid en kris. Av våra intervjuer framgår dock att kommunen har samverkan med bl.a. länsstyrelsen, landstinget, Attunda-kommunerna, polismyndigheten, Brandkåren Attunda m.fl.

Kommunen medverkar också i nätverket Samverkansfunktion Stockholmsregionen (SfSr) som är ett utvecklingsarbete av mer långsiktig karaktär som bl.a. syftar till att tydliggöra en struktur för samverkan inom omvärldsbevakning, analys och koordinering vid eller inför kriser.

Kommunen planerar för en samverkan med frivilliga resursgrupper (FRG) som består av personer från olika frivilligorganisationer som kan kallas in vid stora olyckor, bränder, förorenat dricksvatten eller andra extraordinära händelser, på begäran av kommunledningen.

Kommunens säkerhetssamordnare har genom sitt personliga medlemskap den nationella vattenkatastrofgruppen (VAKA) kunskap och erfarenhet av vattenkriser. Gruppen består av representanter från dricksvattenproducenter, miljökontor, räddningstjänst och analysexperten. Kommunen kan få hjälp vid kriser som påverkar eller hotar att påverka säkerheten eller möjligheten att distribuera dricksvatten till konsumenterna (t.ex. översvämningar, stora läckor, elavbrott, olyckor som förorenar vattentäcker).

Psykosocialt omhändertagande (POSOM) aktiveras vid akuta händelser vid behov av psykosocialt stöd och hjälp. I POSOM arbetar psykosocialt utbildad personal, socialsekreterare, kuratorer m.fl. från socialtjänsten, utbildningskontoret, Svenska kyrkan m.fl.

Enligt Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys är bara ett fåtal kommuner i länet anslutna till WIS¹ (Upplands-Bro kommun är inte ansluten) vilket försvårar ett gemensamt informationsutbyte. Länsstyrelsen initierar bl.a. veckovisa telefonmöten med SL och polisen som protokollförs och läggs in i WIS. WIS är utvecklat för att i huvudsak användas under en kris, men kan även användas som erfarenhetsbank i det förebyggande arbetet och som stöd vid övningar och utbildning.

7.4 Utbildning och övning

Krisledningsnämnden, krisledningsgruppen och övriga inblandade ska regelbundet utbildas och övas under mandatperioden, för att de skall kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser. En effektiv krishanteringsförmåga är direkt beroende av utbildning och övning. Kommunen har inte upprättat någon långsiktig plan för utbildnings- och övningsverksamheten. Av våra intervjuer framgår att kommunen genomfört ett fåtal övningar 2011-2013 bl.a. strömavbrott, dricksvatten och översvämningssrisk. En övning med krisledningsgruppen är planerad i maj 2014.

¹ WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem framtaget för att underlätta informationsdelning mellan aktörerna i det svenska krishanteringssystemet före, under och efter en kris.

Kommunen genomförde en krisövning för fem år sedan (2009). Spelövningen handlade om en allvarlig situation på en av kommunens skolor där en person trängt in skjutit en eller flera personer samt tagit en gisslan. Övningen resulterade bl.a. i ett antal förbättringsområden kring arbetsmetodik i krisledningsrummet, fasta avrapporteringstider/stabsmöten, förbättrad internkommunikation mellan stab, krisledning och nämnd.

7.5 Information om beredskapsförberedelser och utvärdering

Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget. Enligt kommunen har man inga fastställda rutiner för att lämna information och lägesrapport till länsstyrelsen i fråga om beredskapsförberedelser eller under en extraordinär händelse. Kommunen har inte genomfört någon utvärdering av den egna verksamheten.

8. Olycksskydd

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) är ett organiserat sätt att se till att det egna brandskyddet fungerar. Systematiskt brandskyddsarbete innebär att verksamheterna på ett organiserat sätt planerar, utbildar, övar, dokumenterar, kontrollerar och följer upp brandskyddsarbetet i organisationen. Det krävs i detta sammanhang en tydlig säkerhetsstrategi, samsyn och samverkan mellan kommunens olika verksamheter.

8.1 Gränsdraging för systematiskt brandskyddsarbete

Upplands-Bro kommun har ingen egen räddningstjänst. Brandkåren Attunda ansvarar för räddningstjänsten i kommunen (Järfälla, Knivsta, Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby är också medlemmar). Kommunalförbundets uppdrag är främst att ansvara för Lagen om skydd mot olyckor m.m. enligt förbundsordningen, informera om systematiskt brandskyddsarbete samt stödja kommunerna i deras kris- och säkerhetsarbete. Informationsinsatser genomförs i förskolor, skolor etc. Under 2013 fick man ett uppdrag att genomföra en grundläggande brand- och säkerhetsutbildning, riktad till samtliga anställda i kommunerna.

Enligt lagen om skydd mot olyckor är den som äger en fastighet och den som bedriver verksamheten (nyttjanderättshavaren) ansvariga för brandsäkerheten. En viktig del i det systematiska brandskyddsarbetet är att ansvarsförhållandet gällande brandskyddet mellan fastighetsägare, nyttjanderättshavare (hyresgäster) och eventuella entreprenörer, klargörs i någon form av avtal.

Fastighetsägaren eller verksamheten har ansvar i enlighet med hyresavtal och speciellt upprättade gränsdragningslistor. Enligt räddningstjänsten kan det skilja sig åt beroende på hur avtal och gränsdragningslistor är skrivna.

8.2 Tillsyn

Brandkåren Attunda genomför tillsyn i kommunens fastighetsbestånd, förskolor, äldreboenden m.m. Nedan redovisas ett urval tillsynsprotokoll som vi tagit del av och som ger en uppfattning om de brister som kan noteras vid tillsynen. Sammanfattningsvis visar tillsynen i urvalet att ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare behöver tydliggöras och kunskapen om byggnadernas tekniska brandskydd behöver öka. Genomförda egenkontroller behöver också dokumenteras i högre grad.

Förskolan Brunna (april 2012). Ägare är Upplands-Bro Kommunfastigheter AB. En kommunal förskola med plats för ca 95 barn i åldrarna 1-5 år. Förskolan bedöms uppfylla en acceptabel (ej fullgod nivå) nivå på systematiskt brandskyddsarbete. Tillsynen visade bl.a. på avsaknad av utrymningsövningar. Bristande kunskap hos fastighetsägaren och nyttjanderättshavaren om byggnadens tekniska brandskydd, t.ex. brandcellsgränser, utrymningsstrategi, placering av brandlarm, brandsläckare, utrymningsplaner etc. Bristande dokumentation av genomförda egenkontroller.

Norrgårdens vård- och omsorgsboende (september 2012). Ägare är Upplands-Brohus AB. Ett kommunalt vård- och omsorgsboende med ca 22 lägenheter. Äldreboendet bedöms ha ett väl fungerande systematiskt brandskyddsarbete i många delar, dock behöver vissa punkter åtgärdas snarast för att verksamheten till fullo ska uppfylla en acceptabel nivå på SBA. Tillsynen visade bl.a. på avsaknad av dokument kring ansvarsfördelningen mellan nyttjanderättshavare och fastighetsägare. Bristande information om byggnadens tekniska brandskydd, t.ex. brandcellsgränser etc.

Lejongdals gruppboende (gula/rosa villan) LSS (oktober 2012). Ägare är Nordic Care Holding AB. Gula villan är till för personer med stort behov av stöd och för personer med autism. Rosa villan är till för personer med utvecklingsstörning. Nyttjanderättshavare är Upplands-Bro kommun. Gruppboendet bedöms uppfylla en acceptabel nivå på systematiskt brandskyddsarbete. Inga uppmärksammade brister har noterats.

Hällkana friluftsgård (september 2012). Ägare är Upplands-Brohus AB. På Hällkana friluftsområde finns en friluftsgård som kan hyras av skolor och föreningar. Friluftsgården bedöms inte uppfylla en acceptabel nivå på systematiskt brandskyddsarbete. Tillsynen visade bl.a. avsaknad av dokument kring ansvarsfördelningen mellan nyttjanderättshavare (Kultur och fritid) och fastighetsägare. Avsaknad av en beskrivning av byggnadens tekniska brandskydd, t.ex. utrymnings skyltar, brandlarm, brandsläckare, utrymningsplan etc. Vid tillsynen fanns anslaget att 30 personer max får vistas i lokalen, samtidigt som lokalen enligt uppgift hyrs ut till 50 personer.

Med anledning av **radhusbranden i Brunna** i början av 2014 ska Brandkåren Attunda och Upplands-Bro kommun tillsammans göra en inventering av radhusen i kommunen. Efter inventeringen ska informationen om eventuella brister i brandskyddet delges till samfälligheter i kommunen.

Vi har vid granskningen noterat att det ligger kvar inaktuell information om den gamla räddningstjänstlagen m.m. på kommunens hemsida.

KPMG, dag som ovan

Monica Rådestad

Kundansvarig/Certifierad kommunal revisor